

reflecties

juli 2017

Laan van Zuid Hoorn 165 2289 DD Rijswijk Telefoon (070) 317 17 17

Toekomst pensioenen

Blijft jouw pensioen bij Pensioenfonds Waterbouw?

Blijf je ook in de toekomst pensioen opbouwen bij Pensioenfonds Waterbouw, het eigen pensioenfonds van onze sector? Of gaat daar wat in veranderen? De sociale partners hebben die vraag opnieuw aan de orde gesteld, maar nog niet beantwoord. Wel is het bestuur van het pensioenfonds eruit als het om je opgebouwde rechten gaat: uit een zorgvuldig onderzoek is namelijk gebleken dat alles wat je al aan pensioen hebt opgebouwd het best bij Pensioenfonds Waterbouw kan blijven staan.

In het kort:

- Sociale partners besluiten over de toekomstige pensioenopbouw: bij Pensioenfonds Waterbouw of ergens anders?
- Alles wat je tot op dat moment hebt opgebouwd, blijft staan bij Pensioenfonds Waterbouw
- Uit onderzoek blijkt namelijk dat Pensioenfonds Waterbouw naar verwachting voor jou het beste pensioenresultaat zal leveren, met tegelijk een laagste kans op kortingen en meeste kans op indexatie.

Wat is er aan de hand?

Het regelen van pensioenen is de laatste jaren steeds ingewikkelder geworden. Dat komt vooral doordat de overheid meer en strengere eisen is gaan stellen. Daardoor komt er meer druk op het bestuur en de uitvoeringsorganisatie. Je ziet de laatste jaren steeds meer kleinere pensioenfondsen verdwijnen en de pensioenen overdragen naar grotere fondsen.

En in onze sector?

Ook in onze sector speelt al enkele jaren de vraag: is een eigen pensioenfonds nog steeds de beste manier om een goed pensioen te regelen voor onze werknemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden? Twee jaar geleden is daar al een onderzoek naar uitgevoerd, waarbij verschillende opties (het overgaan naar een groter pensioenfonds) zijn overwogen. In januari 2015 hebben we je toen bericht dat alles bleef zoals het was. Maar daarna hebben de sociale partners de vraag toch opnieuw gesteld. Op dit moment zijn zij in gesprek over hoe ze verder willen met de pensioenen.

Belangrijk daarbij om te weten is dat de sociale partners alleen kunnen besluiten over de toekomstige pensioenopbouw, dus wat je vanaf een bepaald moment gaat opbouwen. Over alles wat er al bij Pensioenfonds Waterbouw is opgebouwd beslist namelijk het bestuur van Pensioenfonds Waterbouw.

Hoe staat het er nu voor?

1. Toekomstige pensioenopbouw

De sociale partners hebben nog geen beslissing genomen over de verdere pensioenopbouw: door bij Pensioenfonds Waterbouw of de pensioenen elders onderbrengen. We weten dus nog niet of er wat dat betreft iets voor je gaat veranderen.

2. Het pensioen dat je al hebt opgebouwd

Het bestuur van Pensioenfonds Waterbouw heeft een onderzoek uitgevoerd: moeten we de opgebouwde pensioenen eventueel ook gaan onderbrengen bij een ander pensioenfonds en stoppen als zelfstandig fonds? Het fondsbestuur heeft geen eigen belang. Het kijkt alleen naar de belangen van >> pag. 2

Hoe staat Pensioenfonds Waterbouw ervoor?

De laatste jaren staan de pensioenfonds in Nederland er financieel niet goed voor. Ook ons fonds niet. Dat merk je: jouw pensioen is al enkele jaren op rij niet geïndexeerd, dus beschermd tegen koopkrachtverlies. Hoe komt het eigenlijk? En is er al licht aan de horizon?

Hoe komt het nou eigenlijk dat de pensioenfonds het zo moeilijk hebben?

Laten we beginnen met te zeggen waar het niet door komt: het komt niet door grote verliezen op de beleggingen. Ons fonds bijvoorbeeld haalde over de laatste 5 jaar een rendement van gemiddeld 8% per jaar. We hebben meer geld dan ooit in kas.

Hoe komt het dan wel? Er zijn twee hoofdoorzaken. De eerste is dat we de laatste jaren extra geld opzij hebben moeten zetten omdat wij Nederlanders nog langer blijven leven dan we al dachten. Dat is mooi natuurlijk, maar daardoor moet het pensioenfonds de pensioenen langer uitbetalen - en daar was de pensioenpremie niet op gebaseerd. De tweede oorzaak is de extreem lage rente. Bij een lage rente moeten we meer geld in kas hebben voor de dekking van de pensioenen. Waarom? Omdat we er bij een lagere rente volgens de officiële rekenregels vanuit moeten gaan dat het pensioengeld langza-

mer aangroeit. Om je straks, laten we zeggen, 1000 euro per jaar uit te kunnen betalen, moeten we nu dus meer geld in kas hebben. Het effect daarvan is groot. Een kleine rentedaling heeft al grote gevolgen voor onze dekkingsgraad. De laatste jaren is de rente steeds verder gedaald. Het effect daarvan kon niet worden goedgehaakt door de winst op de beleggingen.

Hoe staat ons pensioenfonds er nu voor?

Hoe het pensioenfonds ervoor staat, kun je zien aan de dekkingsgraad. Hoe hoger die is, des te beter staan we ervoor. Eind juni 2017 hadden we een actuele dekkingsgraad van 111,7%. Dat betekent dat er op dat moment voor elke euro aan pensioenverplichtingen bijna € 1,12 in kas was. De actuele dekkingsgraad is de laatste maanden wat hoger geworden. Dat komt door positieve beleggingsresultaten en doordat de rente een beetje is opgelopen.

Naast de actuele dekkingsgraad (de stand van zaken op één bepaald moment) kennen we ook nog een andere dekkingsgraad: de beleidsdekkingsgraad. Die geeft de gemiddelde stand van de actuele dekkingsgraad over de laatste 12 maanden aan. Op die beleidsdekkingsgraad moeten we belangrijke beslissingen baseren, zoals het besluit aan het eind van ieder jaar om de pensioenen wel of niet te verhogen (indexatie). Onze beleidsdekkingsgraad stond eind juni op 104,6%. Dat is dus flink wat lager dan de actuele dekkingsgraad. Dat komt doordat er in de 12 maanden die meetellen voor de beleidsdekkingsgraad nog flink wat maanden zaten met een fors lagere actuele dekkingsgraad. De laatste 12 maanden is de actuele dekkingsgraad aan het stijgen, en de beleidsdekkingsgraad loopt daar dan automatisch op achter.

Wat betekent dit allemaal voor jouw pensioen?

Als het pensioenfonds er financieel niet goed voorstaat, kan dat gevolgen hebben voor de hoogte van je pensioen. Zolang onze beleidsdekkingsgraad lager is dan 110% mogen we niet beginnen met het indexeren van je pensioen. En pas bij 125% mogen we de pensioenen volledig indexeren, dus beschermen tegen koopkrachtverlies door inflatie.

Kunnen de pensioenen ook verlaagd worden?

Dat is inderdaad mogelijk, maar op dit moment speelt dat bij ons fonds niet. Er zijn twee situaties waarin dat wel het geval kan zijn. De eerste: als onze dekkingsgraad zo ver gezakt is, dat we niet

>> vervolg van pag. 1

de werknemers, oud-werknemers, gepensioneerd en van de werkgevers die bij het fonds zijn aangesloten. Het bestuur heeft bekeken welke belangen er allemaal spelen en voor welke groep belanghebbenden. Het belangrijkste is het pensioenresultaat op korte en langere termijn. Uiteindelijk gaat het erom dat je het beste pensioen ontvangt. Maar ook de kans op en de omvang van eventuele toekomstige kortingen en de mogelijkheden van indexatie zijn meegewogen. Daarnaast is ook gekeken naar de kosten per deelnemer, het beleggingsbeleid en de risicohouding en de toekomstbestendigheid van het onderzochte pensioenfonds. Voor het rekenwerk is het bestuur ondersteund door een externe partij die de verschillende scenario's heeft doorgerekend. Al die belangen zijn zorgvuldig afgewogen. De toekomst is helder: iedereen is er het meest bij gebaat als de opgebouwde pensioenen bij Pensioenfonds Waterbouw blijven staan. Dat levert voor alle

leeftijdsgroepen een hoger verwacht pensioenresultaat op dan wanneer we de pensioenen overhevelen naar een van de geselecteerde alternatieven (grotere bedrijfstakpensioenfonds). Er is bij Pensioenfonds Waterbouw tegelijk slechts een beperkte kans op kortingen op de pensioenen en meer kans op indexatie. Vorig jaar is in een onderzoek met DNB al gebleken dat het fonds zijn taken goed kan vervullen. Het bestuur wil de kwaliteit van de uitvoering en service aan (gewezen) deelnemers, gepensioneerd en werkgevers ook in de toekomst garanderen. Daarom start het bestuur nu wel een onderzoek naar vernieuwing en versterking van die uitvoering.

Wat betekent dit voor jou?

Het bestuur heeft een besluit genomen: Pensioenfonds Waterbouw gaat door en jouw opgebouwde pensioenen blijven voor jou bij ons staan.

Wanneer hoor je meer?

Zodra we weten wat de sociale partners besloten hebben, geven we je graag een compleet beeld: gaat er wat veranderen of niet? We houden je op de hoogte.

Meer weten?

Wil je nu al meer weten, kijk dan voor nieuws op onze website www.sfwaterbouw.nl.

Op de website vind je ook achtergrondinformatie met alle overwegingen van het bestuur waarop het besluit van het bestuur is gebaseerd. Je kunt ons ook altijd even bellen (070 317 17 10) of mailen (pensioen@sfwaterbouw.nl) met vragen. Wij helpen je graag verder. ■

Jouw pensioenfonds in cijfers

meer op tijd boven de rode streep kunnen komen. Bij ons is dat het geval als onze dekkingsgraad aan het einde van een jaar lager is dan circa 90%. De tweede situatie waarin we de pensioenen zouden moeten verlagen: als we zes jaar achtereen het jaar afsluiten met een beleidsdekkingsgraad lager dan 104,4%. Dat alles is nu niet aan de orde, maar als we met nieuwe tegenvallers te maken krijgen (een nog lagere rente, tegenvallende beleggingsopbrengsten of een sterk oplopende levensverwachting), dan is het niet ondenkbaar. Maar voor de komende jaren acht het bestuur de kans hierop klein.

Waarom zijn de pensioenen eigenlijk niet voor 100% gegarandeerd?

Een betaalbaar pensioen zonder risico, dat bestaat niet. Wist je bijvoorbeeld dat van een gemiddeld pensioen niet meer dan ongeveer een derde deel uit ingelegde premie bestaat? De rest moeten we voor je verdienen met beleggen. En hoe voorzichtig we dat ook doen, daar kleven altijd risico's aan. Je kunt wel zeggen: sluit alle risico's uit. Maar dan verdienen we niet genoeg voor je pensioen. En dat betekent dat je pensioen of duurder moet worden of lager uitvalt. Natuurlijk, op dit moment hebben de pensioenfondsen de wind tegen. Daardoor wordt je pensioen nu niet geïndexeerd. Maar nog altijd kom je (veel) hoger uit dan het geval zou zijn geweest als we geen enkel risico zouden willen lopen. ■

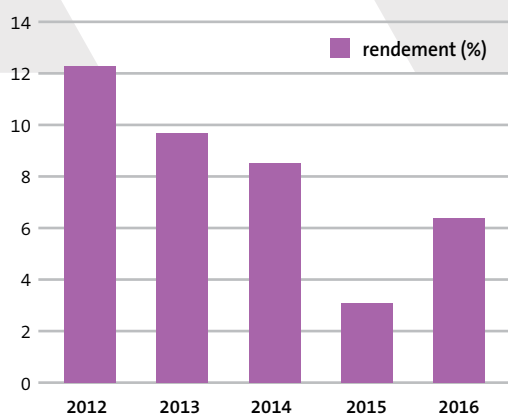
Meer weten over je pensioenfonds? Kijk op www.sfwaterbouw.nl

Voor wie doen we het?

Aantal werkgevers: **70**
 Deelnemers: **2.850**
 Gewezen deelnemers: **3.207**
 Gepensioneerden: **5.785**
 Belegd vermogen (eind 2016):
1,2 miljard euro
 Uitbetaald aan pensioenen in 2016:
33,4 miljoen euro

Rendementen over de laatste vijf jaar

Beleggingsresultaten

Van een gemiddeld pensioen bestaat ongeveer een derde deel uit ingelegde premies. Twee derde deel moet verdiend worden met beleggen. Ook als je al met pensioen bent, moeten we nog rendement halen op je pensioengeld. Wij streven naar een zo hoog mogelijk rendement bij een verantwoord risico. Wat in ons (en jouw!) voordeel werkt is dat we beleggen voor de lange termijn. We houden er in ons beleid rekening mee dat er goede en minder goede jaren zullen zijn.

Wat levert beleggen op?

Om te illustreren wat onze beleggingen opleveren, laten we hier zien hoe 100 euro premie ingelegd op 1 januari 2007 door onze beleggingsopbrengsten is aangegroeid.

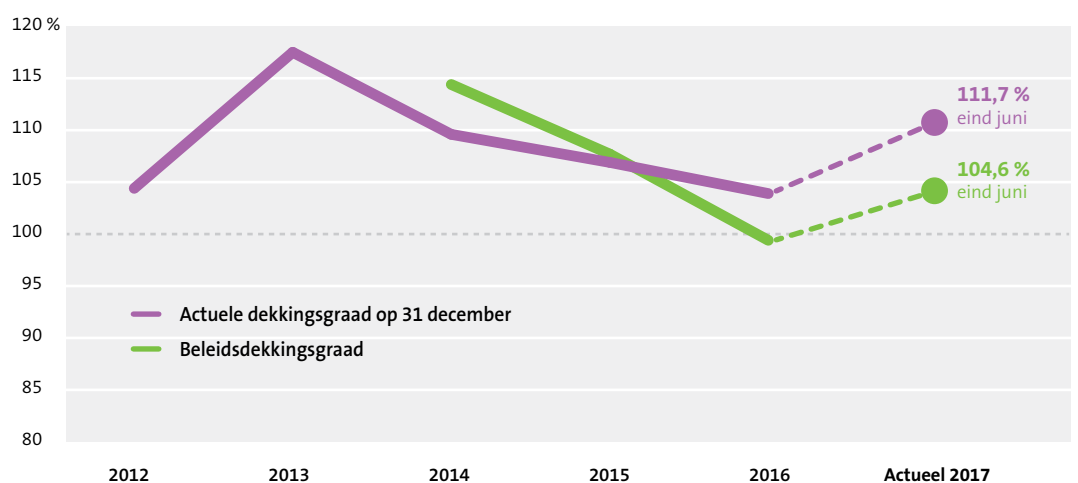
waarde eind	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
€ 100 inleg	104,10	84,76	96,88	101,13	97,49	109,48	120,10	130,43	134,47	143,18
rendement	4,1%	-18,58%	14,3%	4,39%	-3,6%	12,3%	9,7%	8,6%	3,1%	6,48%

Dekkingsgraad

De dekkingsgraad geeft de financiële gezondheid van ons pensioenfonds weer. Hoe hoger de dekkingsgraad, des te gezonder het pensioenfonds. Hier zie je het verloop van onze dekkingsgraad in de afgelopen 5 jaar.

De **actuele dekkingsgraad** geeft de financiële positie van het fonds op één bepaald moment weer. De **beleidsdekkingsgraad** (door de overheid geïntroduceerd in 2015 als basis voor het nemen van beleidsbeslissingen) is de gemiddelde stand van de actuele dekkingsgraad over de voorafgaande 12 maanden.

Ontwikkeling dekkingsgraad 2012 - 2016

AOW-leeftijd verder omhoog

De ingangleeftijd voor de AOW (het basispensioen van de overheid) gaat versneld omhoog naar 67 jaar en 3 maanden in 2022.

Verhoging AOW-leeftijd in stappen

Geboortedatum	AOW in	Ingangleeftijd
Na 30 juni 1951 en voor 1 april 1952	2017	65 + 9 maanden
Na 31 maart 1952 en voor 1 januari 1953	2018	66
Na 31 december 1952 en voor 1 september 1953	2019	66 + 4 maanden
Na 31 augustus 1953 en voor 1 mei 1954	2020	66 + 8 maanden
Na 30 april 1954 en voor 1 januari 1955	2021	67
Na 31 december 1954 en voor 1 oktober 1955	2022	67 + 3 maanden

Na 2022?

Als de levensverwachting verder stijgt (en dat is wel de verwachting), gaat ook de AOW-leeftijd na 2022 automatisch verder omhoog. De overheid laat ten minste 5 jaar van te voren weten wat jouw exacte AOW-datum is. Ben je geboren na 30 september 1955? Dan is je AOW-leeftijd nu nog niet bekend. Op de website van de Sociale Verzekeringsbank (www.svb.nl) kan je al wel een schatting zien. Als je geboren bent in 1960, schat de SVB je AOW-leeftijd bijvoorbeeld op 68 jaar. Voor iemand uit 1970 is het al 69 jaar en drie maanden, uit 1980 is het 70 jaar en 6 maanden en iemand uit 1990 moet volgens de SVB rekenen op 71 jaar en 6 maanden. ■

Wanneer krijg jij AOW? Kijk daarvoor op www.svb.nl

Hoeveel krijg ik straks?

Hoeveel pensioen je al hebt opgebouwd bij Pensioenfonds Waterbouw kun je zien op de pensioenopgave die je ieder jaar van ons ontvangt. Daarop zie je ook welk pensioen je kan bereiken als je tot je pensioendatum pensioen bij ons blijft opbouwen. Maar misschien heb je ook ergens anders al pensioen opgebouwd. En... je krijgt straks ook AOW, het basispensioen van de overheid.

Voor een compleet overzicht van je pensioen kun je terecht op www.mijnpensioenoverzicht.nl. Inloggen gaat veilig en snel met DigiD. Dit overzicht bevat niet alleen bruto bedragen maar ook de verwachte netto bedragen.

Wil je meer weten over je pensioen bij Pensioenfonds Waterbouw? Kijk dan even op onze website www.sfwaterbouw.nl of bel onze pensioenadministratie 070-3171710.

Tekst en productie

A-vier Communicatie, Amsterdam

Ontwerp

inpetto | visuele communicatie, Wormer

Beeld

Shutterstock

www.mijnpensioenoverzicht.nl. Al je pensioen op een rij!